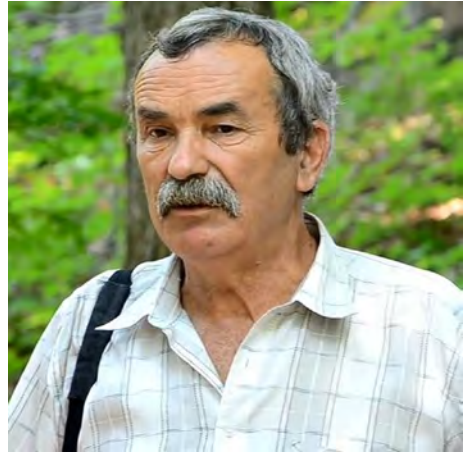

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА ФИЛИПЧУКА

31 липня 2016 р. відійшов у вічність відомий український археолог-славіст, дослідник однієї з найважливіших пам'яток середньовічної доби України та Європи – Пліснеського археологічного комплексу – Михайло Андрійович Филипчук, кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту археології Львівського національного університету імені Івана Франка.

Михайло Андрійович Филипчук народився у с. Потічок Снятинського р-ну на Івано-Франківщині. У 1973 р. закінчив Стецівську загальноосвітню школу. З 1976 по 1982 рр. він навчався на історичному факультеті Чернівецького державного університету імені Юрія Федьковича. Ще тоді, під час студентських студій та після закінчення вишу, М. Филипчук стажувався у

провідних археологів-славістів АН СРСР – доктора історичних наук Ірини Петрівни Русанової та доктора історичних наук Бориса Онисимовича Тимощука.

По закінченні університету молодий дослідник пішов працювати завідувачем археологічного сектору Чернівецького музею народної архітектури та побуту. У 1984 р. знайшов місце праці в Івано-Франківському краєзнавчому музеї. Згодом доля закинула його на Закарпаття – протягом 1984–1986 рр. Михайло Андрійович викладав у Виноградівському політехнікумі та СПТУ № 34.

У 1987 р. він переїхав до Львова, де у 1987–2000 рр. обіймав посаду наукового співробітника відділу археології Інституту суспільних наук (нині – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ). Тоді ж, у 1996–1997 рр., археолог працював і заступником директора з наукової роботи НДІЦ “Рятівна археологічна служба” Інституту археології НАНУ. У 1996 р. Михайло Андрійович захистив кандидатську дисертацію на тему “Слов'янські поселення VIII–X ст. в Українському Прикарпатті”.

Із 1999 р. дослідник перейшов на ниву педагогіки вищої школи – його запросили до Львівського національного університету імені Івана Франка на посаду доцента кафедри археології, античності та середньовіччя (з 2010 р. – кафедра археології та історії стародавнього світу, згодом – кафедра археології та спеціальних галузей історичної науки).

Викладаючи у стінах Франкового вишу, Михайло Андрійович не полишив активної наукової роботи. У 2000 р. з його ініціативи і за підтримки ректора Івана Олександровича Вакарчука в Університеті створено Інститут археології, який Михайло Андрійович очолював до останнього дня.

Будучи директором Інституту археології, Михайло Андрійович налагодив співпрацю зі спеціалізованими інституціями України – Інститутом археології НАНУ та відділом археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ. Інститут археології Львівського університету має зв'язки із зарубіжжям, зокрема, з Інститутом археології в Любляні (Словенія), Інститутом археології у Брно (Чехія), Інститутом археології Вроцлавського університету (Польща), Інститутом археології Стокгольмського університету (Швеція), Центром візантиністики Колеж де Франс у Парижі (Франція).

Із 1990 р. Михайло Андрійович Филипчук очолював Пліснеську археологічну експедицію й до останнього дня керував археологічними дослідженнями на цій пам'ятці. Загалом за час роботи на археологічній ниві, дослідник взяв участь у понад 40 археологічних експедиціях на

території Чернівецької, Тернопільської, Івано-Франківської, Львівської та Закарпатської областей, більше половини з яких очолював сам.

Тематика робіт ученого передусім була пов'язана із вивченням актуальних проблем походження українського народу та формування його державності у ранньому середньовіччі. Михайло Андрійович активно досліджував старожитності райковецької культури в Українському Прикарпатті – їхню періодизацію і хронологію, топографію пам'яток, еволюцію житлобудування та оборонних споруд, соціальний та економічний устрій давньослов'янського населення регіону. З цієї проблематики дослідник написав понад 80 статей та опублікував чотири монографії. Остання із них – “Слов'янські поселення VIII–X ст. в Українському Прикарпатті” (Львів, 2012).

Під керівництвом Михайла Андрійовича Филипчука захищено кандидатську дисертацію Н. Стеблій. Учений також керував дисертаційними дослідженнями О. Якубовської, П. Довганя та Б. Завітія. Важливо й те, що він сформував низку молодих фахівців, які нині розвивають та поглиблюють його розробки.

Останні декілька років Михайло Андрійович працював над докторською дисертацією “Населення Верхнього і Середнього Подністер'я та Верхнього Повіслення у другій половині I тисячоліття н.е.”

Михайло Андрійович Филипчук був особою непересічною... Увесь свій життєвий шлях сповідував принцип *Res ipsa loquitur* (“Діло красномовніше за слова”)! Він був надзвичайно простим і доброзичливим у спілкуванні та водночас принциповим, твердим у переконаннях. Таким він житиме у серцях колег. Жити й працювати поруч з ним – то була велика честь для нас.

Наталія СТЕБЛІЙ

Стаття: надійшла до редакції 23.11.2016
прийнята до друку 29.11.2016